

Open brief aan minister van Defensie Sander Loones

Geachte excellentie, u heeft gisteren bij Koning Filip de eed afgelegd als nieuwe minister van Defensie. U gaat de volgende dagen en weken heel wat briefings en presentaties moeten aanhoren van een ganse stoet topmilitairen. Mogelijks gaat u vanuit uw partij ook nog wat 'goeie raad' ontvangen.

We nemen als militaire vakbond ACMP-CGPM vast een voorschot op deze lawine van informatie en leggen u – mede namens duizenden militairen – enkele boodschappen voor. Deze geven u houvast, naast de tienstallen informatiefiches die u als vers-bakken minister zullen overstelpen. Niet dat die onzin bevatten, maar wij zochten hoofdlijnen. We noemen allereerst een paar randvoorwaarden en vervolgens formuleren we enkele suggesties die als richtsnoer kunnen dienen voor uw beleid de rest van deze regeerperiode.

Randvoorwaarden

Eerst en vooral – en voordat het leger leegloopt – moet het vertrouwen in de defensieleiding hersteld worden. Boter bij de vis is hier leidend. Oftewel: als personeel écht het belangrijkste kapitaal is, zoals uw voorgangers en de militaire top steevast beweren, dan verdient defensiepersoneel fatsoenlijke en serieuze arbeidsvoorwaarden. Dat is óók nodig om het beeld weg te nemen dat Defensie een onbetrouwbare en onaantrekkelijke werkgever is waar ontwikkelingen stagneren. Hiermee kunnen we voorkomen dat nog meer militairen uitstromen naar een verhitte arbeidsmarkt, de werving slabakt en het leger nog verder uitgehold wordt. Uitholling is inderdaad het juiste woord: op vier jaar tijd is de getalsterkte met 4.000 gedaald. In de operationele eenheden van de landcomponent ontbreken gemiddeld twee op de vijf soldaten. Tegelijk is de gemiddelde leeftijd van het militair personeel nog toegenomen tot 44 jaar; dit is 12 jaar hoger dan de doorsnee militair in de ons omringende landen. Het spreekt vanzelf dat dit alles ten koste gaat van de slagkracht.

Dit brengt ons bij de tweede randvoorwaarde. We raden u aan om de Strategische Visie van uw voorganger Vandeput toekomstbestendig te maken. In de schoot van het leger zelf spreekt men niet voor niets over de 'strategische luchtspiegeling'. Met dit toekomstplan blijft het leger hetzelfde als dit van de voorbije 25 jaar: een alleskunner. Dat is inderdaad een fata morgana. Er zullen met name met

een getalsterkte in vrije val onvoldoende mensen zijn om alle nieuwe wapensystemen te bedienen en nog alle taken die op papier staan uit te voeren. Zo zal Defensie nog bijvoorbeeld een derde minder soldaten kunnen ontplooiën in onze steden dan ze nog deed in 2016.

De toekomstbestendigheid heeft ook betrekking op de budgettaire onderbouw van de visie 'Vandeput'. Binnen Defensie is er momenteel letterlijk niemand die gelooft dat de financiële gebraden kippen die uw voorganger beloofd heeft ook effectief in onze mond zullen vliegen. In het bijzonder niet na de gebroken belofte van het regeerakkoord om 'het leger terug de middelen te geven om te kunnen functioneren'. Want de realiteit was een stuk weerbarstiger: een gecumuleerde besparing van 600 miljoen de voorbije vier jaar. Het wantrouwen is dus zeer groot. De euros die beloofd werden zijn momenteel nog virtueel. En u weet ook hoe dat gaat met monopoliegeld, minister Loones: het dient in de eerste plaats om imaginair patrimonium mee te kopen.

Suggesties

Dit brengt ons bij onze enkele suggesties.

Na vier jaar in deze legislatuur staat het Belgisch leger er nog altijd belabberd voor. Van enig herstel is er geen sprake, ondanks de verschillende bestelbonnen voor nieuw materieel die recent getekend werden. Het duurt nog minimaal twee nieuwe kabinetsperiodes voordat het leger gerecupereerd zal zijn van de kannibalisering van het voorbije decennium. De Belgische politiek koos ervoor om voor een handvol euros op de eerste geopolitieke rang te zitten, maar was niet bereid de bijkomende kosten hiervoor te dekken. Met als gevolg dat er jarenlang ingeteerd werd op het aanwezige materieel en personeel. Wij durven te hopen, geachte minister, dat u voldoende realiteitszin aan de dag gaat leggen met betrekking tot de vragen voor inzet van Defensie. We adviseren u het fenomeen oorlog niet te zien als een buitenlandpolitiek-instrument om 'goed te doen' en het leger bijgevolg niet aan te wenden ter stimulering van de politieke gemoedsrust.

De voorbije decennia hebben defensie-ministers zich herhaaldelijk tot doel gesteld het leger nog kleiner, maar ook nog beter te maken dan hun voorgangers reeds deden. Ons leger is ondertussen de kampioen geworden in de discipline 'meer doen met minder'. Vandaar dat we u durven te verzoeken een einde te maken aan deze mismatch tussen taakstellingen en beschikbare mensen en werkingsmiddelen. Bewindslui willen met het leger in de Champions League voetballen, doch het heeft slechts de mogelijkheden voor de amateurklasse. Graag zouden we u daarom willen vragen

te zeggen waar het op staat, mijnheer de minister. Kan het nu eens eindelijk gedaan zijn met het jubeljargon, al die hoeraberichten en vals-positieve afkondigingen over hoe goed het gaat in het leger? Uw militairen in de eenheden geloven het al lang niet meer. Het werkt zelfs contraproductief. Simpelweg omdat ze iedere dag opnieuw weer geconfronteerd worden met een andere realiteit: overal gaten vullen, tekorten aan wisselstukken en werkingsmiddelen en krakkemikkige infrastructuur. Militairen verdienen een civiele leiding en een defensietop die het lef hebben hun verantwoordelijkheid op te nemen, de dingen bij naam te noemen, de zaken niet te verbloemen en minder krampachtig en meer transparant te communiceren. We mogen hopen dat u deze suggestie ook ter harte wil nemen.

U heeft slechts een half jaar tot aan de verkiezingen; we zijn ons daarvan terdege bewust. Toch durven we u te opperen om die korte periode iets te doen aan de 'spreadsheet-terreur' die er heerst: bepalend is wat Defensie kan leveren voor bedrag X, in plaats van wat het leger nodig heeft om doel Y te bereiken. In een poging zoveel mogelijk geld te besparen, zijn er bureaucratische mechanismes in gang gezet die ervoor moeten zorgen dat de rekenbladen wel in orde zijn. Maar waarbij wel de finaliteit van het leger uit het oog verloren wordt: zorgen dat militairen en hun materieel ten alle tijd en in voldoende aantallen geschikt, beschikbaar en geoefend zijn voor inzet in binnen- en buitenland. De waarde van de krijgsmacht wordt *in fine* maar gemeten aan de hand van één maatstaf: de waarde van haar soldaten. Een militair gehoorzaamt en zet zijn leven op het spel en dat verdient respect. En dit respect dient de overheid te vertalen in haar zorgplicht voor zij die dienen.

Tot slot nog deze tip: de grootste kracht aan het werk binnen de defensiestaf is inertie. Wees u ervan bewust.

Geachte minister, tot zover onze voorzet. België, zijn bevolking en het leger verdienen uw loyaliteit en inzet. U kunt dan op de onze rekenen. Als militaire vakbond ACMP-CGPM hopen we u met dit korte overzicht te helpen uw ambt te kunnen dragen. We beschermen namelijk samen wat ons allen dierbaar is. Daar gaat Defensie erg ver in. Voor ons aller welzijn. Maar wel: boter bij de vis.